

1^e zondag van de herfst – Geroepen als Abraham? Bij Genesis 11 : 27 – 12, 9

Geslachtsregisters zijn niet echt populair. Behalve misschien voor degenen die er hun hobby van maken om de familiesporen zo ver mogelijk na te gaan.

In ieder geval de hoofdstukken in de Bijbel met de geslachtsregisters worden bijna altijd over geslagen. Te droge kost. Maar eigenlijk is dat niet terecht. Ik geef toe: het klinkt niet als een spannend verhaal als het over de verwekkingen gaat.

Maar soms is het toch opletten geblazen.

Het verhaal van de roeping van Abram staat in één van de vele geslachtsregisters die Genesis rijk is, en wel het geslachtsregister van Sem.

Dit zijn de nakomelingen van Sem, zo begint hoofdstuk 11:10

Het stramien van zo'n geslachtsregister is altijd hetzelfde: A. verwekte B. en nadat A B verwekt had, leefde A nog zoveel jaar en hij verwekte zonen en dochters. Die laatste worden niet bij name genoemd, omdat naar oud-oosterse opvatting de lijn van de familie doorgaat in de eerstgeboren zoon.

Als die er is, dan is de toekomst verzekerd, dan hoef je verder ook niets meer te weten...

Als de verteller van dit patroon afwijkt, dan moeten we opletten, wakker worden, onze oren spitsen. Als bijvoorbeeld middenin dat uitgebreide geslachtsregister van Sem (Genesis 11), plotseling dezelfde formule van het begin weer te horen is...

Vers 27: dit is de geschiedenis van Terach en zijn nakomelingen.

Midden in een hoofdstuk begint, als het ware zomaar een nieuw hoofdstuk.

Opletten dus, hier gaat iets gebeuren, geschiedenis geschreven worden.

Afwijkend en dus ook opvallend is dat plots niet alleen maar de eerstgeboren zoon wordt genoemd (Abram), maar ook de namen van de overige zonen gegeven worden: Nachor en Haran.

Waarom? Omdat Lot de enige mannelijke nakomeling in het hele nageslacht van Terach is, van de derde generatie. Dat is wel weinig voor een hele familie om van een toekomst verzekerd te zijn. Immers de kinderen en kleinkinderen waren toentertijd je pensioenverzekering. Eén nakomeling is dus niet bepaald veel.

En dan gaat Haran nog dood ook. Hoe zit het dan met die andere twee: Abram en Nachor.

29 En Abram en Nachor trouwden allebei, Abrams vrouw heette Sarai, Nachors vrouw heette Milka..

Dat moet toch lukken menselijkerwijs gesproken, zeker met vrouwen die namen dragen, die klinken als een klok: Sarai betekent vorstin en Milka (nee, geen chocola) betekent koningin.

Maar helaas, koninklijke namen garanderen nog geen royaal nageslacht.

En van die andere broer, Nachor, horen we daarna helemaal niets meer. Die lijkt zijn eigen weg te zijn gegaan. De 'geboorten' van Terach lijken op niets uit te lopen. De geschiedenis die hier lijkt te beginnen, lijkt al afgelopen te zijn voor ze goed en wel begonnen is.

Eén stamvader, Terach, drie zonen, van wie één dood en één spoorloos en één kinderloos.

Slechts één kleinzoon, Lot, de zoon van de overledene. De toekomst van het geslacht van Terach hangt dus aan een zijden draadje.

Is dit dan wel de geschikte ‘groep’ voor God om mee verder te gaan, deze met uitsterven bedreigde familie?

De God van de Bijbel heeft vreemde ideeën als het er om gaat ‘toekomst’ te scheppen en te verzekeren.

Doorslaggevend zijn blijkbaar niet vruchtbaarheid, kracht of overvloed. Dat zijn de gangbare toekomstscpeppers: met veel volk en veel geweld. Bij God niet: kwetsbaar en breekbaar is zijn begin. Hij bouwt dan ook aan een ander soort toekomst.

Op weg naar Kanaän gaat Terach, hij komt niet verder dan Charan, de plek die klinkt als de naam van zijn overleden zoon Haran. In Charan eindigt de reis van Terach. Over de beweegredenen van Terach, het waarom van zijn reis, het onbekende tegemoet, komen we niets te weten.

Evenmin over de rol van God in deze trektocht. Waarom stagneert de reis van Terach en de zijnen? Is Kanaän toch te ver? Heeft hij in Charan een goede plek gevonden? Doet de plaatsnaam hem pijnlijk herinneren aan zijn gestorven zoon? En kan hij niet meer verder? Het land Kanaän, een plek om te wonen, blijkt ver weg.

De volgspot richt zich op Abram, de zoon.

De Heer spreekt tot Abram, - en dat is nieuw in deze geschiedenis. De Heer roept Abram uit de velen, in de veelheid is er aandacht voor deze ene mens. Abram wordt losgeroepen, losgetrokken.

‘Abram, ga! Ga weg uit Charan, ga Charan uit,
en ga naar het land van belofte - ik wijs je de weg,
ik zal het je laten zien.’ Zo spreekt de Heer.
Charan, de cultuurhoofdstad in die dagen, welk mens wil
daar nu weg?

De stem van de Heer doet Abram gaan. Abram staat
hiermee
in de traditie van zijn familie: Terach was immers ook al op
weg gegaan. Gelijktijdig breekt hij ook met de traditie van
de familie: hij verlaat voor de tweede maal in zijn leven huis
en haard, de veiligheid van de familie en verwanten.

Een onbekende God roept je, en belooft je een onbekend
land dat al door anderen bewoond wordt. Het is haast te gek
voor woorden. Er is nu nog niets te zien, geen teken als
bewijs of aansporing. Er is wel van alles te horen, te horen
over een nieuw visioen, een uitzicht zoals we nog nooit
hebben gehad.

Abram maakt wéér een nieuwe start. De uittocht die vader
Terach begon, zet Abram voort. Deze missie moet wel
slagen, want de eigenlijke initiatiefnemer van deze tocht is
God zelf. De basis is de belofte: ‘Abram, een groot volk zul
je worden, je bent gezegend om anderen tot een zegen te
zijn, je leeft onder de beschutting van de eeuwige God. Wie
jou vervloekt, zal ik vervloeken. Wie aan jou komt, komt
aan mij.’

Dat is prachtig mooi, en tegelijkertijd weten wij hoorders al
van de aanstaande hapering in de geschiedenis. Sarai,
Abrams vrouw, is onvruchtbaar, ze had geen kindje, zo staat
er letterlijk, het is even tussen neus en lippen door vermeld,
maar daarmee niet minder dramatisch - hoe moet dat dan

met zo'n belofte? 'Abram geloof jij soms in het onmogelijke?' Is dat roeping?

Abram gaat, zonder commentaar en zonder vragen. Is Abram God op het spoor gekomen? Een andere God dan die van vader Terach? Een God die aanspoort tot 'het op weg gaan, onbekende verten tegemoet' en dan daadwerkelijk ook met je mee gaat?

We zouden kunnen zeggen: Abram gaat ons voor, laat ons zien hoe je om kunt gaan met de roeping van God. Dat het gaat om het zien van een toekomst, een visioen, daar gaan we naar toe, daarvoor zetten we ons in, en niet op eigen kracht, voor onze eigen plezier of onze eigen eer en roem, maar het is God zelf die ons bij name roept.

Maar hoe weet je dat? Roeping? Dan verzochten wij toch al snel dat het roepingsverhaal van Abram mooi is, maar dat wij daar in onze situatie niets van herkennen.

Maar, het heeft toch wel iets met roeping te maken, als iemand zich op welke plaats dan ook inzet voor de gemeente. Hoe houd je het als vrijwilliger, ambtsdrager vol? En waar zouden we als gemeente zijn zonder vele vrijwilligers? Het heeft, naar mijn beleven, iets met roeping te maken als je zorgt voor een goede plek om te leven voor hen die bij je horen, in je gezin en in je familie.

Durven we ons te laten aanspreken door die oude verhalen? Gaan in het spoor van Abraham en Sarai is gaan met een belofte. Het is het achter ons laten van een aantal zekerheden. En ook op die weg is God niet een vanzelfsprekend onderdeel van het dagelijks leven. Ik denk niet dat we het ooit kunnen: zomaar aan te kunnen wijzen: 'daar is God'.

Gods stem klinkt meestal anders dan we verwachten. Achteraf is Gods stem voor veel mensen een bijzondere beslissende ervaring op een moeilijk moment. En, zo is mijn ervaring, de stem van God klinkt vaak uit de mond van mensen om ons heen. Het zijn mensen die je op weg helpen in je geloof, op het juiste moment. Of die goede dingen zeggen waardoor je kracht krijgt om je ziekte, je verdriet te dragen. God spreekt tot mensen, maar wanneer is niet altijd even duidelijk. Vaak achteraf worden die momenten geduid als de stem van God. En een toekomst kan opengaan – kwetsbaar en breekbaar. En zo gaat het verhaal nog steeds verder.....

Als wij, mensen, Gods stem toelaten in ons leven.....

Hillegonda Ploeger

Gereformeerde Kerk, Loosdrecht, 21 september 2014